

ПРИНЦИП НЕЗАЛЕЖНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРОКУРАТУРИ

І. М. Конончук

Досліджено, що згідно з принципом незалежності Європейська прокуратура діє в інтересах ЄС, вільна від будь-якого впливу та не звертається за вказівками до будь-яких суб'єктів. Установи, органи, агентства ЄС повинні поважати незалежність Європейської прокуратури й утримуватися від намагань вплинути на неї в процесі здійснення нею своїх повноважень. Кожен прокурор ЄС та уповноважений прокурор повинен бути незалежним у виконанні своїх повноважень.

Ключові слова: Європейська прокуратура, Європейський Союз, Головний прокурор ЄС, прокурор ЄС, уповноважені прокурори ЄС.

Згідно зі ст. 5 Регламенту Ради (ЄС) 2017/1939, Європейська прокуратура є незалежним органом, який не приймає вказівок від будь-яких осіб за межами прокуратури, держав-членів, інституцій, органів, служб чи агенцій Союзу. Європейська прокуратура є незалежною інституцією ЄС зі статусом юридичної особи. Вона організована на двох рівнях – центральному й децентралізованому [1].

Центральний рівень складається з Колегії, постійних палат, Головного прокурора ЄС, його заступників, прокурорів ЄС та адміністративного директора. Головний прокурор ЄС організовує роботу Європейської прокуратури, керує її діяльністю й представляє її у відносинах з інституціями ЄС, державами-членами та третіми сторонами. До складу Колегії Європейської прокуратури входять Головний прокурор ЄС і по одному прокурору ЄС від кожної держави-члена. Колегія ухвалює рішення щодо стратегічних та загальних питань і правила процедури. За пропозицією Головного прокурора ЄС та відповідно до внутрішнього регламенту Європейської прокуратури, Колегія створює постійні палати. Кожна палата складається з голови й двох постійних членів та приймає оперативні рішення. Прокурори ЄС діють як зв'язуюча ланка між постійними палатами та уповноваженими прокурорами ЄС у своїх державах-членах. Вони

здійснюють моніторинг виконання завдань Європейської прокуратури у своїх державах-членах у тісних консультаціях з уповноваженими прокурорами ЄС. Адміністративний директор є уповноваженою особою Європейської прокуратури, відповідальною за адміністративні й бюджетні питання.

Децентралізований рівень представлений уповноваженими прокурорами, які перебувають у державах-членах та діють від імені Європейської прокуратури і повинні мати такі самі повноваження, як національні прокурори щодо розслідувань, переслідувань та передачі справ на розгляд до суду. У кожній із держав-членів може бути два або більше уповноважених прокурорів ЄС. Вони призначаються Колегією на основі кандидатури, висунутої державою-членом за пропозицією Головного прокурора ЄС, який повинен після консультацій з відповідними органами влади держав-членів погодити кількість уповноважених прокурорів, а також функціональний і територіальний розподіл компетенцій між ними в межах кожної держави-члена. Уповноважених прокурорів призначають на п'ятирічний строк, який може бути поновлено.

Гарантіями незалежності Європейської прокуратури є процедури відбору та призначення Головного прокурора ЄС та прокурорів ЄС (щоб підтвердити їх незалежність поза сумнівом, оскільки до процедур призначення залучаються міжнародні групи відбору й різні інституції ЄС); тривалість терміну їх служби та наявність гарантій від зовнішнього тиску, уключаючи прийняття рішень із бюджетних питань; рішення про їх звільнення, які може прийняти лише Європейський суд справедливості; процедура призначення уповноважених прокурорів Колегією, котра може відхилити тих кандидатів, які не відповідають вимогам законодавства; регулювання Колегією дисциплінарних проступків і санкцій, що застосовуються до правил розподілу та перерозподілу справ між уповноваженими прокурорами; усі внутрішні процедури прийняття рішень в індивідуальних справах. Система стримувань і противаг спрямована на забезпечення неупередженого виконання функцій прокурора відповідно до принципу законності. Ці системи стримувань та противаг уключають унеможливлення відхилення постійними палатами справи, запропонованої

уповноваженим прокурором для розгляду, і надання можливості уповноваженому прокурору вимагати перегляду отриманих указівок; зовнішня незалежність Європейської прокуратури, яка пов'язана з виділенням достатніх фінансових ресурсів для виконання її повноважень, а також із необхідною бюджетною автономією для управління ними. Належне фінансування Європейської прокуратури покладається як на ЄС, через загальний бюджет Союзу, так і на кожну державу-учасницю посиленої співпраці, оскільки вони зобов'язані надавати своїм Європейським уповноваженим прокурорам ресурси й обладнання, необхідні для виконання своїх обов'язків [2, с. 156; 158].

Згідно з принципом незалежності Європейська прокуратура діє в інтересах ЄС, вільна від будь-якого впливу й не звертається за вказівками до будь-яких суб'єктів. Установи, органи, агентства ЄС повинні поважати незалежність Європейської прокуратури та утримуватися від намагань вплинути на неї в процесі виконання нею своїх повноважень (ч. 1 ст. 6 Регламенту Ради (ЄС) 2017/1939). Кожен прокурор ЄС та уповноважений прокурор має бути незалежним у виконанні власних повноважень (ч. 7 ст. 96 Регламенту Ради (ЄС) 2017/1939).

Отже, завдяки особливому дворівневому механізму функціонування та специфічному розподілу компетенцій між центральним офісом й уповноваженими прокурорами, Європейська прокуратура має всі потрібні інструменти для ефективної боротьби з фінансовими злочинами транснаціонального характеру, які стосуються інтересів бюджету ЄС. Діяльність Європейської прокуратури ґрунтується на принципах, які забезпечують ефективність і законність її функціонування, а також гарантують дотримання прав та свобод осіб, які залучаються до сфери її компетенції.

Література

1. Council Regulation (EU) 2017/1939 of 12 October 2017 implementing enhanced cooperation on the establishment of the European Public Prosecutor's Office ('the EPPO'). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj> (дата звернення: 24.08.2024).

2. Єні О., Кучинська О., Циганюк Ю. Європейська прокуратура: взаємодія з державами-членами ЄС та перспективи взаємодії з Україною: монографія. Київ: Норма права, 2023. 346 с.

Kononchuk I. The principle of independence in the activities of the European Prosecutor's Office. It was investigated that according to the principle of independence, the European Public Prosecutor's Office acts in the interests of the EU, is free from any influence and does not seek instructions from any subjects. EU institutions, bodies, agencies must respect the independence of the European Prosecutor's Office and refrain from trying to influence it in the process of exercising its powers. Each EU prosecutor and authorized prosecutor must be independent in the performance of their powers.

Key words: European Public Prosecutor's Office, European Union, EU Chief Prosecutor, EU prosecutor, authorized EU prosecutors.